

Pr' Zila Im Gailtal

ČASOPIS • ZEITUNG

An einen Haushalt!
Gospodinjstvu!
Postentgelt bar bezahlt!
Poština plačana v gotovini!

Verlagspostamt /
Poštni urad:
9613 Feistritz a. d. Gail/
Bistrica na Z.

Erscheinungsort
Feistritz a. d. Gail und
Hohenturn
Izhaja na Bistrici in
Straji vasi

Štev. / Nr. 1
Dezember 2004

*Volilni skupnosti Straja vas in Bistrica na Zilji
želita osem Ziljankam in Ziljanom blagoslovljene
božične praznike in srečno ter uspešno novo leto 2005!*

*Die Wahlgemeinschaften Hohenturn und Feistritz
an der Gail wünschen allen Gailtalerinnen und
Gailtalern ein gesegnetes Weihnachtsfest und ein
glückliches, erfolgreiches Neues Jahr 2005!*

Straja vas - Hohenturn
ÖRat/ek. sv. Janko Zwitter
Občinski odbornik/Gemeinderat
VL Daniel Mešnik
Namestnik/Stellvertreter

Bistrica na Zilji - Feistritz an der Gail
Mag. Urban Popotnig
Dr. Ludwig Druml

*Smisel se poraja v tišini,
v tišini nas objema toplina.
Čas okrog božiča ima zmeraj svoje sporočilo,
od otroštva naprej božično upanje
v nas prižiga luč.*

*In der Stille werden die Gedanken geboren,
sie nähren die Hoffnung
und geben uns Wärme und Licht.*

F. Ungerle 2004

100 let SPD Zila - 100 Jahre Kulturverein SPD Zila

100 let je torej že minilo, odkar so naši predniki ustanovili naše Slovensko prosvetno društvo Zila. Častitljiva obletnica, ki jo bomo obhajali v nedeljo, 26. decembra, ob 15. uri s slavnostno prireditvijo v Stari pošti. Na sosednji strani pa je objavljen članek iz »Mira«, tedanjega slovenskega časnika, o ustanovitvi SPD Zila leta 1904. Zgovorno kaže, da je namen našega društva tudi po 100 letih še enak - zato je pa na 100 nadaljnjih let slovenskega kulturnega življenja pri Zilji.

Der Kulturverein SPD Zila wurde im August 1904 gegründet und feiert heuer das 100-jährige Bestandsjubiläum. Wenn man die Berichte über die Gründung in der Zeitschrift „MIR“ (Friede) liest, so handelte es sich damals wie heute eigentlich um ein und dasselbe Problem, nämlich um die Erhaltung einer Sprache und der damit zusammenhängenden Kultur. Auch damals war es Ziel der Gründungsmitglieder mit einer gelebten, offenen Kultur die eigene Identität zu stärken und trotz-

dem Einflüsse von außen zuzulassen.

Die sprachliche Situation in Kärnten hat sich in den letzten Jahren, speziell aber durch den Beitritt Sloweniens zur EU geändert und viele Kärntner haben erkannt, dass die Zweisprachigkeit eigentlich ein großes Plus für unser Land ist. Es bleibt zu hoffen, dass sich dieser Trend fortsetzen wird. Andererseits wird es aber auch an der slowenisch sprechenden Bevölkerung liegen, nicht kleinmütig zu sein, auch wenn die Ausübung der Sprache stark zurückgegangen ist. Nur wer die Zweisprachigkeit lebt, wird erkennen können, dass diese nicht nur allgemein, sondern auch persönlich eine Bereicherung ist. Im slowenischen Kulturverein Zila sind ohnehin viele Mitglieder tätig, die schon jetzt diese Offenheit repräsentieren, die Zweisprachigkeit bewußt leben und auch Einflüsse von außen gerne aufnehmen. Man kann daher im Interesse aller frohen Mutes in die Zukunft blicken.

Domača dokumentacija v domači besedi - Heimatfilm einmal anders...

Ob praznovanju 100-letnice SPD Zila v nedeljo, 26. decembra ob 15. uri v Stari pošti na Bistrici, bodo Ziljani in Ziljanke imeli tudi priložnost, da si ogledajo film o zgodovini domačega okolja v domačem jeziku z domačimi nastopajočimi z naslovom „Buæg nan dajtə 'n dobər čas“. Od leta 2002 sta namreč domačina Sabina in Martin Zwitter ob asistenci članov lutkovne skupine Pikcə pr' Zilə ter v sodelovanju z manjšinsko redakcijo ORF na Dunaju posnela s številnimi domačini pogovore o dogodkih, ki so v preteklih 100 letih zaznamovali Ziljo in širši svet: od emigracije Ziljanov v Ameriko v prvih desetletjih 20. stoletja do nasilnega izseljevanja slovenskih družin v času nacizma, od dogodkov v burnih 60. letih preteklega stoletja in prvega poleta človeka na luno do olimpijske zmaga Karla Schnabla leta 1976 v Innsbrucku in do razpada Jugoslavije, poplav v bližnjih Ukvah leta 2003 in seveda do vseskozi prisotnega štehanja. Posneta pa so tudi mnenja domačinov o narodnostni asimilaciji, ki je v minulih desetletjih močno spremenila tudi podobo krajev pri Zilji.

Filmsko dokumentacijo, ki je obenem tudi neprecenljiv etnološki in jezikovni prikaz (nastopajoči govorijo v ziljskem narečju), dopolnjujejo sodobne glasbene priredbe - od tankočutnega glasu Brine Vogelnic iz Ljubljane (ki ima, mimogrede povedano, tudi ziljske prednike) do interpretacij mednarodno priznanega virtuoza jazzovske glasbe Wolfganga Puschniga in članov zbora Oisternig - tudi tako se ohranja izvornost stoletja starih napevov.

Filmska dokumentacija „Buæg nan dajtə 'n dobər čas“ traja dobro uro in je opremljena tudi s podnapisi v nemščini. Zaradi bogate količine etnološke in jezikovne dediščine, zbrane v njej, je zanimanje zanjo pokazala tudi že priznana etnologinja in jezikoslovka Herta Maurer-Laussegger.

Anlässlich der 100-Jahr Feier des Kulturvereins SPD Zila am Sonntag, den 26. Dezember in der Alten Post in Feistritz an der Gail, wird auch eine Filmdokumentation der Geschichte des unteren Gailtales in den vergangenen 100 Jahren mit dem Titel „Buæg nan dajtə 'n dobər čas“ (Gott gebe uns eine gute Zeit) vorgeführt. In den vergangenen zwei Jahren dokumentierten Sabina und Martin Zwitter mit Assistenz der Mitglieder der Marionettenspielgruppe Pikcə pr' Zilə und in Kooperation mit der Minderheitenredaktion des ORF Wien Gespräche mit einer Reihe von Einheimischen über die Ereignisse der letzten zehn Jahrzehnte: von der Emigration der Gailtaler nach Amerika anfang des 20. Jahrhunderts bis zur Zwangsausiedlung von slowenischen Familien in der Nazizeit, von den wilden 60-er Jahren und der ersten Mondlandung bis zum Olympiasieg von Karl Schnabl in Innsbruck 1976 und weiter bis zum Zerfall Jugoslawiens und den Überschwemmungen in Ugovizza im Jahr 2003. Ein Thema, das sich über all die Jahre gehalten hat, ist das Kufenstechen, angesprochen wird aber auch die Assimilation, die im vergangenen Jahrhundert auch das Gailtal stark geprägt und verändert hat.

Der Film, der auch eine wertvolle ethnologische und sprachliche Dokumentation darstellt - gesprochen wird nämlich im Gailtaler slowenischen Dialekt, untertitelt mit deutscher Übersetzung, wird auch von zeitgenössischer musikalischer Interpretation von Gailtaler Liedern bereichert - von der slowenischen Ethnosängerin Brina Vogelnic (die selbst Gailtaler Vorfahren hat) bis zum international arrivierten Jazzmusiker Wolfgang Puschnig. Wegen der Fülle an ethnologischem und sprachlichem Material hat mittlerweile auch die anerkannte Ethnologin und Sprachwissenschaftlerin Herta Maurer-Laussegger Interesse bekundet.

Izhaja

vsak četrtak; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopis naj se izvolyje frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmond-vrsta za vsakokrat.

MIR.

S priloga „Domoljub“ za koroške narodnike.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krons (2 gid.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu.

Votrnjako obmestje št. 26.

Narodnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIII.

V Celovcu, 25. avgusta 1904.

Štev. 34.

Živeli slovenski volilci dr. Metnic-a! Živio „Bauernbund“!

Posestniku Snuku v Kaezi se zajci oškodili drevesca; sestavilo se je razsodišče, ki je pripoznalo, da naj baron Hellörf plača kmetu šestnajst kron škode. Proti kmetu se je zdaj baron Hellörf pritožil pri sodnji po svojem pravnem zastopniku vitezju pl. dr. Metnic-u, ki je ob enem deželni poslanec splešne kurije velikokoroškega okraja. Velikokoroška sodnja spoznala je odlok razsodišča kot neveljavca in je kmeta obsedila v stroške 22 kron!!!

Odlok razsodišča je bil neveljavca, ker ga Hellörf zastopnik ni hotel podpisati!!!

Postava določuje, da se lovski škode naj ocajajo po razsodiščih. Gospodje lastniki, baroni in grofi, pa znajo, da jim nebesne škode ni treba plačati, če svojemu zastopniku v razsodišču naročijo, da sebe razsodišča ne sme podpisati!

Posestniki Kaezani so strastni liberalci, ki so z drugimi Slovenci-liberalci volili Nemca — viteza-milijonarja, ki zastopa barona-milijonarja radi 16 kron zoper uboga kmeta! Da le ni „far“, pa je dober za liberalce! Bravo liberalci slovenski volilci, tako volite naprej, takega poslanca ste zaslužili!

Dva ustanovna shoda.

V nedeljo dne 14. avgusta se vasi rodoljubni ustanovili dveje novih izobraževalnih društev, ki so poklicana izpolniti naše narodno organizacijo. Obdava shoda, na Zilski Bistrici kakor na Radšah, sta se vršila prav sijajno. Pokazalo se je, da še nismo zamrli! Došli sta sledeči poročili:

Zilaska Bistrica.

Lep dan smo zopet imeli 14. t. m., dan ki bo ostal v epemiju vsem celem, ki so se ga udeležili, ki bo pa tudi ostal zapisan v slati knjigi težkih bojev za naše narodno življenje. Ustanovili smo slovensko kat. izobraževalno društvo „Zila“ in s tem položili temelj nadaljnjemu delovanju v prosveto in narodno zavest.

Zbrali smo se okoli 4. ure popoldne v prostornih ter prijazno okrašenih prostorih gostilne g. Neizmana, raz katere nas je pozdravljala že od daleč mogočna trebojnica. Šhed so je kmalu na to otvorili. V kratkih, pripravih in ljubeznivih besedah pozdravil nas je sklicatelj, g. Fr. Kriegel, ter nam pojasnil potrebe izobraževalnega društva, zaželjenega že toliko časa sém. Na to je prečital akademik g. Fr. Schaubach društvena pravila. Poudarjal je v prvi vrsti namen novega društva, dovosti slovenskega kmeta do ene izobrazbe, ki mu pristoja, a katere ne more biti dosežna veled žalostnih šolskih razmer, ter vzpostaviti v njem narodno zavest, pravi narodni ponos, da bo vedel, da je Slovenec, zakaj je Slovenec in zakaj se sme s tem ponasati pred vsem svetom. Da se zove društvo katoliško, je samo ob sebi umljivo, ker se naša narodnost in katoliška vera spirata druga na drugo. Društvo bo pokrbele tudi za gospodarski napredek svojih odev. Prizajalo bo zahare — pešene zahave — a ne one „hajbarske“ krockarje, skrbelo za dobre časopise ter ustanovilo knjižnico; v področju društva se bo gojilo petje, predavanje in ponaše tudi narodna godba. Governik poudarja potrebe društvenih prostorov ter izrazi spjanje, da jih bo danes pristopilo, kar jih je tukaj, a še marsikateri drugi, katerega danes se ni videti.

Nato nastopi akademik g. Grafenauer, ki v navdušenem govoru izrazi prilčno tola: Združenje je sedaj življenjsko vprašanje tudi našemu kmetavcu. Pomenoma se izgubi, a združenje moči tverijo sila. Sedanjim šolam je napovedati bej, ose

niso nam v prid in „bolje nebesa šola nego slaba“, pravi Slomšek. Izobraževati se moramo tedaj sami, ker nas hoče sovrazniki pustiti v temi in nevedu. A ljubiti se moramo med seboj, zvonikarski prepiri naj mirajejo. — Slednjit še označi pomen pešene slovenske pesmi.

Nato se sledilo volitve in sprejem članov. Oglasila se jih je 65; opajno kmalu vsi. Predsednikom je bil izvoljen po priporočni g. Schaubach-a g. Fr. Kriegel. Odbor pa se je sestavil sledeče: J. Milonig, podpredsednik; Fr. Szabel, Jan. Pip, tajnika; Jan. Draml, Fr. Mertl, blagajnika; Val. Kriegel knjižničar; Val. Zwitter, Fr. Patci, pregledovalca računov.

Dospeli smo tako do „sledečijstij“ našega vopreda. Oglasil se je sedaj akademik g. Karol Capuder. V lepem nagovoru navduševal nas je za veseljavstvo ter kazal na lep izgled, ki nam ga podajajo v narodnem sinu bratje Čehi. „Spoznavajmo naš krasni jezik, ljubimo ga, a uprtno se z vso odločnostjo oim, ki nam ga hočejo iztrgati!“ Tako nekako je sklenil svoj z burnimi klici odbravani govor.

Sledila je veselica. Vradostila nas je najprve gospica pl. Kleinmyer s svoje mojsterke deklaracije Gregorčičeve „Hajnkove oporoke“, katero je predavala v bosanski narodni toši. Jedva pa je sklenčila, že se je obrnila v pripristem govoru do prijaznih mater in deklet ter jim pedala v šaljni obliki marsikak zlati usnk, ki ga gotovo ne boče pomisliti vrle Zilasko. Pravo navdušenje pa so zatem vabahili bratji tamburaši s svojim nastopom. Kako pozosno so držali v svojih krepkih rokah njim tako priljubljene tamburice. Pa lahke so ponosni, saj jih obvladujejo popolnoma. Kaj Bračani še znajo, se pokazali tudi s svoje šolajve „Lokavi snobač“, ki je vabahila mnogo smeha in radostno pleskanje. Dalje nas je razveseljeval kvartet iz odličnih krajev došlih „Danitarjev“.

Sledil je nato nagovor čast. g. šupaika Fr. Havliček-a in Čač in č. g. šupaika Warmuth-a, ki je pohvalil prihajajočo Zilanko, da so dole vse brez izjeme v krasni žilski narodni noši, oni toši, ki — šal — izginja, na njeno mesto pa stopa brezokusna mešanica. Slednjit se je g. Schaubach se zahvalil za udeležbo ssečno prihitelim „Danitarjev“ in Brčanom, ki bodo nosli s seboj gotovo prijeten spomin na današnji dan. Sklopeno pa je vstal še g. prof. pl. Ferd. Kleinmyer ter s jedernatimi besedami naziravil g. akademika Schaubach-u, ki je bil duša današnjega dan. Vapuh mu boji plačilo za mnogi trud. Na veselici prodalo se je za 10 kron narodnih kolekov.

Radšah.

V nedeljo dne 14. avgusta je bil tukaj v gostilni pri „Možnarju“ ustanovni občni zbor slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Udeležba je bila zares velika. Zastopana ni bila samo cela radšahka fara, videli smo tudi velike število Medgorčanov. Prostor zborovanja je bil lepo okrašen s slovenskimi in avstrijskimi zastavami, domača dekleta pa so spredla krasen venec. Ob pol četrti uri so zaigrali domači tamburaši, kateri so pri tej priliki prvič nastopili, pesem „Lepa naša domovina“.

Nato otvoril bogoslovec g. V. Lakner zborovanje, ter razloži, zakaj smo ustanovili slovenske katoliške izobr. društva. Naše društvo mora biti slovensko, ker na Radšah sploh nimamo Nemcev. Naše društvo stoji na katoliški podlagi, ker zameremo le na ta način doseči pravi namen izobraževalnega društva. Nato pozdravi sklicatelj domačega gospoda šupaika, predsednika katoliškega slovenskega delavskega društva v Celovcu, g. Jaga, g. visokotokca Vidovca, ter vse zborovalce.

G. Vidovc govori o pomenu, potrebi izobraževalnega društva in dolžnosti članov ter jih opominja, naj delujejo slešno, ker se le na ta način samore doseči namen društva. Vaak mora gledati na to, da bo društvo uspevalo, da bo postajalo zmirom bolj in bolj močno in da bo končno prislože tudi dober sad. Izobraževalno društvo je za nas res potrebno. V naših šolah, katere nimajo

dragega pomena, kakor pomenovati slovenske stroke, se ne moremo ničesar naučiti. Zavaljo tega se moramo učiti in izobraževati sami. To bomo lahko dosegli v novoustanovljenem društvu, v katerem bomo imeli na razpolago različnih knjig in časopisov. Da bodo pa tudi tisti, kateri so znajo čitati, imeli korist od izobraževalnega društva, se bodo po enkrat ali dvakrat na mesec pritejali pešna predavanja. Zavaljo tega moramo pridno prebirati knjige in pridno hoditi k poučnim shodi.

Nato razloži domači šupaik č. g. Čeb društvena pravila, na kar se je volil odbor sledečih meš. vrlih narodnjakov: č. g. šupaik Čeb, Pistetnik p. d. Možnar, Metavar, Tončov, Kopečnik, Oblakov, Režmanov; za preglednika je bil izvoljen Petek v Korjah. Gosp. Jung govori o društvenih sploh, a zpihovem pomenu, ter vabi novoustanovljeno društvo, naj pristopi k centrali v Celovcu. Č. g. šupaik Kaplan iz Medgorij je narduševal člane novega društva k pogumnemu delovanju, nato zaključi g. sklicatelj prvi del zborovanja.

Sledila je nato prosta zabava. Veliko smeha je povzročilo šaljno srekazje. Najbolj se nas pa razveseljevali naši vrli tamburaši, kateri so se v jako kratkem času že prav lepo naučili tamburati. Pohvaliti moramo posebno Tončevega, kateri se je kot vodja tamburašev jako veliko trudil, da so tamburaši že tako hitro javno nastopili in tako omogočili, da je bil shod izredno dobro obiskav. Med tamburanjem in petjem smo se pozno v noč kratkočasili in slišati je bilo iz marsikaterih ust, „tako veselo je, da ne morem iti domu“. Gotovo si bo želel vsak v kratkem zopet takega večera. Kako se zanimajo pri nas za novoustanovljeno društvo, kaže nam to, da je že zdaj pristopilo 126 odev. Zares lepo število za našo faro. Vrli Radšahni Le tako naprej in v kratkem bodo postale Radšah slovenska trdnjava, v katero se bodo Nemci zastoj zalotavali.

Organizacija nepolitičnih društev na Koroškem.

I.

Veličastni mladeniški shod na Brezjah, ki nam je pokazal za tisoče možev navdušenega in krepkosravnega, je sad — organizacije. Kranjci in Štajerci so se pokazali, a nas Korošce je moralo biti nekoliko sram. Zgubljali smo se sem in tje in nismo mogli reči in zasoriti: tu smo mi. Naša društva — in koliko jih imamo — so bila silno roško, slabo zastopana. Pa da bi le sicer dobro delovali?!

Teda se tožimo, ne karajmo. Proč s pesimizmom. Pogledimo v bodočnost, korakajmo naprej! Stopmo skupaj, trde in tesno, rama k rami, še bolj ket naš svovrji! Da se bo to tudi zgodilo, in dosežemo in vedno vrševalo, za to bo skrbel od sedaj znanprej posebni srednji odbor na Koroškem. Zakaj zopet en odbor? Počasi prjatoj! Odborski so jim dali rako v sveto objubo, da bodo nemerno in vsaki čas budili in delovali v to-le svrho. Odbor bo:

1. Opozarjal, oziroma pomagal, da dosežanja, sedaj že obstoječa društva ustanjko izpolnjuje svoje nalogo gled običnih zborov, odborovih sej, vpisovanje odev, poliranje udine itd.

2. Bo navzoval in razširjal v vseh nepolitičnih društvenih najpomernejše liste, knjige, brošure, pesmi, igre itd.

3. Priskrbel bo govornike.

4. Dajal bo navodila in pomočke za podrobno delovanje odev med seboj.

Namen nam je, povzdigniti izobrazbo slovenskega ljudstva na Koroškem. Ta odbor bo imel najmanj vsaki mesec sejo in pogovor, ter si bo sestavil prepotrebni zapisnik društva, odev, časnikov, govorov, govornikov itd., kojega bo v porabo dobile vsake nepolitično društvo. bedni Ciril in Metodove podružnice, ali izobraževalno, ali pevsko, ali tamburaško, ali drugo društvo.

Singgemeinschaft Oisternig begeisterte in Ljubljana

Am 19. November 2004 trat die Singgemeinschaft Oisternig in Ljubljana, der Hauptstadt Sloweniens, auf. Der Chor konnte mit Liederzyklen, die das Jahr vom Frühjahr bis zum Winter, das menschliche Leben von der Geburt bis zum Tod umspannt haben, das Publikum in der Metropole Sloweniens vollauf begeistern. Bei den Liedern handelt es sich um eine gelungene Mischung aus Kärntner Liedern und slowenischen Liedern des Gailtales. Mit dem Konzert hat offenbar der Chor den Trend der Zeit getroffen und gezeigt, dass das Singen bei uns nicht Selbstzweck ist, sondern dass durch das Singen eine offene mehrsprachige Identität gelebt werden kann.

Es wäre sehr schön, wenn die Singgemeinschaft Oisternig dieses Konzert auch in anderen Städten des Alpen Adria Raumes wiederholen würde (z.B. Triest, Maribor, Klagenfurt, etc.).

Nochmals Gratulation zu diesem gelungenen Konzert.

Oisternig je navdušil tudi v Ljubljani

Ziljski pevski zbor Oisternig se je 19. novembra letos po svoje pridružil velikim in mednarodno uveljavljenim skupinam: napolnil je veliko Gallusovo dvorano v ljubljanskem Cankarjevem domu in tako navdušil tudi še občinstvo v slovenski prestolnici. Predstavil je domače pesmi o življenskem ciklu od rojstva do smrti v slovenskem in nemškem jeziku, želeli pa je, da bi zbor ta program lahko predstavil tudi še v drugih mestih v alpsko-jadranskem prostoru. Za uspešno pripravljen koncert v Ljubljani velja zboru Oisternig iskrene čestitke.

Slovenska glasbena šola na Koroškem – oddelek Ziljska Bistrica

Septembra 1992 je začela delovati na Ziljski Bistrici Slovenska glasbena šola. Uspešno torej deluje že 13. leto.

Naš oddelek glasbene šole obiskujejo otroci iz občin Straja vas in Bistrica, pa tudi od drugod. Prvo leto se je vpisalo za pouk kljunaste flavte 21 učencev. Že naslednje leto se je učencem ponudilo še učenje naslednjih instrumentov: klavir, kitara, harmonika in trobenta. Vsa leta je število učenca nihalo navzgor in navzdol.

Svoje učenje dokazujejo učenci pri izpitih, ki jih morajo opraviti pred strokovno komisijo. Vsako leto pa priredijo tudi po dva interna koncerta – ob polletju in ob koncu šolskega leta. Najboljši glasbeniki pa so se pomerili tudi na deželni ravni na »Prima la musica«: Katja Schnabl je leta 1998 dosegla s kitaro 1. mesto, Stefanie Tschinderle pa leta 2000 2. mesto, prav tako na kitari.

Letos obiskuje naš oddelek 16 učencev.

Zahvala velja vodstvu šole in občini za uporabo učilnic. Hvala staršem, ki zaupajo svoje otroke glasbeni šoli. Hvala učiteljem za požrtvovalnost in kvaliteten pouk.

Vam, dragi otroci, pa želim še mnogo uspeha in veselja pri igranju.

Kärntner Musikschule SPD Kulturverein „Zila“

13 Jahre wirkt schon erfolgreich an unserer Schule auch die Kärntner Musikschule - Glasbena šola »Zila«.

In all den Jahren konnten viele musikinteressierte Schüler Instrumentalunterricht besuchen. Geboten werden Flöte, Klavier, Harmonika, Gitarre und Trompete.

Zweimal jährlich präsentieren die Musiker ihr Können bei internen Konzerten dem Publikum. Am Ende des Schuljahres müssen sich die Schüler auch der Prüfungskommission stellen. Die Besten unter ihnen, Katja Schnabl und Stefanie Tschinderle, nahmen auch am Landeswettbewerb »Prima la musica« teil.

Alle diese vollbrachten Leistungen sind sicher eine Bestätigung der erfolgreichen Arbeit unserer Musikschule.

Rückblickend freue ich mich über alle großen und kleinen Erfolge in den vergangenen Jahren und drücke einen herzlichen Dank aus:

Der Schulleitung und der Gemeinde für die Räumlichkeiten, den Eltern, die ihre Kinder der Musikschule anvertrauen und sie beim Üben tatkräftig unterstützen, den Lehrern für einen erfolgreichen Unterricht, den Schülern aber wünsche ich weiterhin viel Elan und Freude beim Musizieren.

Milena Čik-Pipp

Božični čas

Smo v božičnem času. Naši predniki so ga imenovali najbolj skrivnostni čas v letu. Prav zato se je ohranilo še toliko lepih navad.

Kako pa je z nami? Ali smo mi te navade sprejeli in jih dajemo naprej našim otrokom?

Na sveti večer se zbere ob večernem zvonjenju vsa družina v hiši. Oče vzame posodo za oglje in kadilo, mati ima v rokah rožni venec, eden od družinskih članov pa žegnano vodo z zeleno vejico, drugi pa še hleb kruha. Ko zadiši na oglju kadilo, začne mati z molitvijo rožnega venca. Cela družina gre po hiši od izbe do izbe, na izbo in v klet - blagoslavlja prostore in moli. Potem se napotijo skupaj okrog hiše, v hlev k živini in okrog skednja. Nazadnje se ustavimo pred jasicami, položimo na mizo kruh-mižnjak in do konca požebamo rožni venec.

Zatem je na vrsti skupna večerja - ob petju, poslušanju božičnih pesmi in pogovoru družina počaka do polnočnice, kamor gredo skupno.

Enako naj kropimo, žebramo in kadimo tudi na silvestrovo in na večer pred tremi kralji. Na starega leta večer - na silvestrovo, na drugi sveti večer, so ljudje od nekdaj radi vedeževali. Radovedni so bili, kaj jih čaka v novem letu.

Po molitvi, kropljenju, kajenju in večerji, ko so čakali na polnoč - novo leto, so radi »trunšvali«. Na mizo ali na klop okrog peči položimo 6 do 10 simbolov in jih pokrijemo s piskrčki ali klobuki. Seveda pokritih simbolov ne smemo videti. Če kdo trikrat odkrije isto, se bo napoved gotovo izpolnila - tako so vsaj včasih verovali.

Kaj pa skrijemo pod piskrče?

Rinčco (prstan) - pomeni ohcet; mošnjo (denarnico) - obeta bogastvo; ključ - oznanja, da bo kdo postal gospodar; čecho - napoveduje krst; puntelc - naznanja vandranje, selitev; oglje - napoveduje smrt; smrekova vejica - obetata se nam sreča in veselje; rožni venec - simbol za pobožnost, duhovniški ali redovniški poklic; glavnik - napoveduje, da bo kdo postal vdovec; kreda - simbol pretečih dolgov.

To so nekatere od starih šeg. Gotovo pozna ta ali oni še druge. Dajte jih na svetlo!

Milena Čik-Pipp

V veri v Boga je naša moč

Skladatelj Johann Sebastian Bach je na vseh svojih notnih rokopisih napisal dve vrsti začetnic. Na začetku je napisal J.J. - Jesu Juvat, Jezus, pomagaj mi, na koncu pa S.D.G. - Soli Deo Gloria - samo Bogu slava. Kmalu bomo tudi mi prepevali Gloria in excelsis Deo - tako angeli poje-

jo, lepo pojo na čast Bogu, odprto je nebo. V Betelehemu je Bog postal človek, da končno zapopademo, kakšna vrednota je človek. Božični otrok je prišel k nam, da nas pouči, kako naj kot ljudje živimo. On nas uči, da vidimo v vsakem človeku brata in sestro, ki sta deležna istih pravic v družini človeštva.

Božič je dan, ko s svojim sporočilom prebudi človeška srca. Prebuja srca vernikov, da se ob božičnem prazniku še bolj zavedamo božje bližine, spoznavamo božjo ljubezen in obnavljamo svojo vero.

Tudi srca nevernih ali drugače mislečih se zganejo ob misli, da je Bog tako blizu človeku, da je eden izmed človeških otrok.

Želim, da bi Vam bil božič luč, kajti Bog gre z Vami v temni noči.

Naj bi Vam bil božič dostojanstvo, kajti Vi ste z božjim življenjem opremeljeni.

Naj Vam bi bil božič pesem veselja, kajti postali ste kraj božje navzočnosti.

Za novo leto pa veliko blagoslova!

Stanko Trap, ziljski župnik

Pojte Gospodu novo pesem,
pojte Gospodu, vse dežele!
Pojte Gospodu, slavite njegovo ime.
Danes nam je rojen Kristus, Zveličar.

Muajə bəsiədcə

Bəsiədcə nosən v naša hiša,
čriəz njəh jə rastva trava žiə.
Rada bə jəh mav dajiva,
da bə na uvedlnə.

Bəsiədcə, kə sa tuka doma,
hočən metə hranjanə.
Cvəto, al tovnə toča pridə,
na muaji mizə z ruažncamə.

Meine Wörtlan

Hob Wörtlan in unsa Haus getrogn,
übars gonze wächst schon Gras.
Wia gern tua i drauf schaun,
doß se ins nit vawelkn.

De Wörtlan san jo do daham,
möchte se ma glei vawohrn.
Se blüahn, wonn´s draufn hoglt,
mit Blumen auf mein Tisch.

Maria Bartholoth

Pa Zila šə vəščəs šəmi - Die Gail rauscht noch ällweil

Ellerjeva edicija, 11. zvezek, Mohorjeva založba 1992

Stana Millonig

Vsi Ziljani poznamo našo učiteljico v pokoju Stano Millonig. Stana se je rodila 30. vinotoka (oktobra) leta 1924 v Ljubljani. Tam je doraščala v verni družini z dvema sestrama in bratom.

Jubilantka pri pouku - Die Jubilantin beim Unterricht

Kruta vojna jo je pregnala iz domovine. Kot Begunjka je prišla leta 1945 prek Vetrinja v Spittal. Tam je poučevala begunske otroke. Medtem ko je večina beguncev odšla v Ameriko, je Stana ostala na Koroškem, Takratni nadzornik za dvojezično šolstvo Just jo je nagovoril, da bi šla poučevati v Sele. Stana je z veseljem sprejela to nalogo. Tam je kmalu spoznala moža Hanzija Milloniga. Leta 1955 sta se poročila in skupno šla na novo delovno mesto v Kazaze.

Ko je dobil Hanzij leta 1958 vodstvo šole v Ziljskih Gorjanah, sta se preselila tja. Skupaj sta na dvojezični šoli poučevala do leta 1974. Na taj šoli sta vsa leta izobraževali dvojezične učitelje -praktikante. S hvaležnostjo se še danes spominjamo nejnih naukov; »Ni dosti otroke naučiti samo tega, kar predpisuje učni načrt - ampak otroke je treba usposobiti za življenje. Treba jih je naučiti tudi tega, kar piše med vrsticami.«

Ko so šolo opustili, je Hanzij šel v Šentjakob, Stana pa na Ziljsko Bistrico, kjer je delovala do upokojitve leta 1982.

V srečni družini so v Gorjanah doraščali trije sinovi: Hanzij, Peter in Tomi. Svojim otrokom sta omogočila dobro izobrazbo. Z velikim veseljem in s skupnimi močmi so obnovili domačo hišo v Draščah. Tam sedaj z možem uživata zasluženi pokoj.

V šolskem stanovanju se pa niso počutili doma samo njihovi otroci, ampak tudi vsi šolarji. Tam so se dogajale tudi vse šolske in zunajšolske slovesnosti.

Vse Stanino življenje je potekalo pod geslom: Mati, Domovina, Bog.

Za Tvoj zgled, draga Stana, se Ti na tem mestu iskreno zahvaljujemo.

Draga jublantka!

Za Tvojo osemdesetletnico Ti iz srca želimo zdravja, osebne sreče in božjega blagoslova. Bog te živi!

Liebe Frau Millonig!

Zu Ihrem Jubiläum wünschen wir Ihnen viel Gesundheit, Glück und Gottes Segen. Wir rufen Ihnen zu: Ad multos annos!

Renovierung der Kapelle

Nach einer langen Renovierungszeit konnte am 6. 11 2004 unser Diözesanbischof Dr. Alois Schwarz die beliebte Magdalenskapelle neuerlich einweihen. Die weit über die Grenzen bekannte „Singgemeinschaft Oisternig“ umrahmte die feierliche Messe.

Die Järgergemeinschaft bereitete anschließend für alle Anwesenden ein Wildgulasch zu. Lange, bis die Kälte die Besucher nicht vertrieb, wurde gefeiert und in gemüthlicher Runde geplaudert.

Im neuen Lichte erstahlten die Außenfassade, die Altäre und die Innenfärbung der Kapelle. Die Gesamtkosten von 51.000 € wurden von der Pfarre, der Diözese und dem Denkmalamt getragen.

Die Magdalenskapelle liegt im Westen der Pfarrkirche, etwas höher im nahen Wald auf einer Lichtung. Für viele ist gerade die Kapelle Ziel für eine erholsame Wanderung. Der Wanderer sucht dort aber auch Ruhe und Erholung für die Seele.

Während des Jahres wird hier nur zu besonderen Anlässen die hl. Messe gefeiert:

Am Ostermontag - das ist unser Gang nach Emaus. Nach der Messe erfreuen sich die Kinder beim „Eiertaschen“.

Am 22. Juli, am Tag der hl. Magdalena - ihr ist die Kapelle geweiht.

An einem der drei Bitttage vor Christi Himmelfahrt und in den letzten Jahren auch zu Ehren des hl. Hubert die sogenannte Jägermesse.

Möge die neu gestaltete Kapelle allen, die sie besuchen, ein Ort zum Feiern, zur Begegnung, zum Meditieren, zum Erholen und zum Ruhe Finden sein.

Športno društvo Zahomc v letu 2004

V letu 2003/04 smo praznovali naš 50-letni obstoj, zelo uspešno, kakor je znano, toda ne ravno z velikim »eventom«, kakor je zelo v modi. Novembra meseca 2003 smo imeli simpozij pod naslovom »Kam nas nese veter« ki je bil dobro pripravljen in obiskan, kvalitetni predavatelji so obdelali športno snov zelo intenzivno.

V zadnji sezoni nismo imeli težjih poškodb naših športnikov, kar je seveda za skupni uspeh zelo važno.

Tekmovali smo z našo 18-glavno ekipo na 52 tekmah doma in v tujini.

Z majhnim zaostankom za Beljakom smo se uvrstili na drugo mesto v deželnem pokalu, ker nimamo toliko skakalcev.

Naš najboljši Stefan Kaiser je prišel zopet v 2. kakovostno skupino avstrijskih moštev in končal zadnjo sezono v pokalu ICC na izvrstnem tretjem mestu ter imel tudi dvakrat možnost, da se je uvrstil v svetovnem pokalu med prvih 30.

Siegfried Mörtl je postal avstrijski prvak med šolarji v nordijski kombinaciji in poleg tega pri tekmovanju v močni evropski konkurenci med šolarji dosegel izvrstno drugo mesto.

Tomaž Druml je zaradi izredno dobrih rezultatov v avstrijskem pokalu bil vpoklican v mladinsko reprezentanco v nordijski kombinaciji.

Tanja Drage in Katrin Stefaner sta dobili možnost, da trenirata z najboljšimi pod vodstvom našega rojaka Janka Zwittera ml.

Nadalje so drugi naši tekmovali, kot navedeno, zelo uspešno: Verena Pock, Kerstin Mörtl, Matija Druml, Sepp Walluschnig, Sigggi in Michael Godec, Rene Pichler, Rudolf Stefaner, brata Loris in Daniele Quaglia, Peter in Sonja Schoitsch, Liza in David Wiegele.

Pri skokih prazaprav ni več samo zimske sezone, temveč je to letoletna športna panoga in se razvija tudi v smeri poletnega tekmovanja, ker ni tako odvisna od vremena. Naš najbolj angažirani športni delavec, Franci Wiegele sen., ki je res znan po celi Evropi, je letos od maja do oktobra prevozil kar 9500 km z našo ekipo.

V mesecu avgustu smo imeli tudi mi v beljaški areni mednarodno tekmovanje z nad sto skakalci, na žalost v res izredno slabem vremenu, vendar z zelo dobrimi uvrstitvami naših skakalcev.

Na sporedu so bili turneja Alpe-Jadran, skoki v vseh treh deželah, Oetkerjev pokal. Pri vseh teh tekmah smo dosegli obilo uvrstitev na stopničkah. Še posebej so se izkazala naša dekleta, predvsem Verena Pock in Sonja Schoitsch, ki so prekosile celo fante.

Naša dva mlada nordijska kombinatorja sta bila zopet zelo uspešna na visoki ravni, in sicer je v alpskem pokalu v Eisenerzu Tomaž dosegel prvi dan 3. mesto in drugi dan 13., Siegfried pa med starejšimi 39. Mesto.

Pri avstrijskem prvenstvu, ki je bilo v Beljaku, je dosegla Tanja Drage 3. mesto Stefaner 5. mesto, naš Stefan pa je bil 9., na veliki skakalnici v Bischofshofnu pa 12. On se je kar dobro odrezal na poletnem grand prixu, kjer je dosegel 12., 13. in 23. mesto. Po zadnjih preizkušnjah v Innsbrucku in potem tudi že na snegu v Seefeldu ga je državni trener nominiral za moštvo in tako je bil sedaj v Kuusamo že dvakrat v finalu 30 najboljših. Prepričani smo, da se bo to še stopnjevalo.

Naši naslednji najboljši so večinoma že na treningu v Ramsau ali Seefeldu, za naše najmlajše na žalost sedaj ni še snega, morda bomo šli naslednji teden iskat sneg kam drugod.

Imeli smo tudi pogovor s starši in odborom, s Francijem Wiegelejem ml. smo organizirali tudi akcijo da pridobimo najmlajše iz sosednje osnovne šole, kjer nam je bil gospod direktor Gallob Anton zelo naklonjen, da smo se lahko pogovorili s starši. Naslednje tedne bomo tudi kontaktirali šole na Čajni, v Podkloštru ter v Vratih.

V našem nordijskem centru se mladina lahko izuri v teh športnih panogah, vsak se lahko poda na tekaško progo in teče za rekreacijo, sposodijo si tudi lahko razne pripomočke, kot so smuči, čevlji itd., seveda pa tudi poseben material za skakalce.

Podporo nam dajejo dežela Koroška, ASKÖ in občina pod vodstvom župana inž. Floriana Tschinderleja in športnega refereta Janka Zwittera.

Naše letošnje tekme so:

4. januarja 2005: za naše najmlajše

22. januarja 2005: nočna tekma za dečke

30. januarja 2005: mednarodna tekma za memorial dr. Janka Wiegeleja in Ziljski pokal

Martin Wiegele

Bepe božične praznike in srečno novo leto 2005 vam želijo družina Druml in sodelavci Stare počte.

Frohe Weihnachten und ein gutes Neues Jahr 2005 wünschen Familie Druml und das Team der Alten Post.

Slowenischer Kulturverein • Slovensko prosvetno društvo

100 let Jahre ZILA

Jubiläumskonzert
Filmpremiere
CD – Präsentation

jubilejni koncert
premiera filma
predstavitev zgoščenke

Sonntag
nedelja **26.12.04** 15:00

Alte Post • Stara pošta

Feistritz/Gail • Ziljska Bistrica